

Learning by Ear – “Making Download Decisions”
Episode 8

EPISODE 8 “MAKING RESPONSIBLE DOWNLOADS”

SCRIPT WRITER **Njoki Muoho**

EDITOR **Jan-Philipp Scholz**

KISUAHELI: **Eric Ponda**

CHARACTERS

ANNOUNCER Male Adult

ZAPCOM A 23-year-old computer geek, by village standards.

GEORGE 20 years old. Waits tables at his Uncle Kilu's restaurant.

UNCLE KILU 55 years old. George's uncle, owner of KULA TU FOODS.

MANAGER 45 years old, the local government telecommunications company manager.
Everyone calls him The Manager.

INTRO

1. MUSIC: THEME MUSIC

2. ANNOUNCER HUJAMBO MSIKILIZAJI WA DEUTSCHE
WELLE MAHALI POPOTE ULIPO NA KARIBU
KWA MAKALA NYINGINE YA MFULULIZO WA
MCHEZO HUU WA REDIO ‘LEARNING BY

EAR’ ‘NOA BONGO JENGA MAISHA YAKO’
TUKIWA BADO TUNAZUNGUMZIA MASUALA
LA TEKNOLOJIA MPYA YA HABARI NA
MAWASILIANO KATIKA KIPINDI HIKI CHA 8
KWA JINA “HATUA ZA KUCHUKUA KABLA YA
KUINGIA MTANDAONI” YAANI ‘**MAKING
DOWNLOAD DECISIONS**’.

KATIKA KIPINDI KILICHOTANGULIA,
KOMPUTA ZINAVAMIWA NA VIRUSI.
KIMSINGI KUNDI LA VIJANA HAWA
WAFAHAMU KWAMBA NI MUHIMU WAKATI
WOTE KUWA NA KINGA AINA YA **FIRE WALL**
NA NYINGINEZO DHIDI YA VIRUSI KATIKA
KOMPUTA ZAO. WANAKUMBWA NA WAKATI
MGUMU KUSAFISHA KOMPUTA HIZO KABLA
KUENDELEA NA HUDUMA ZAO. PIA BADO
KUNA SUALA LA WIZI WA MUZIKI
UNAOREKODIWA KUTOKA KWA MTANDAO
NA KUUZWA. SUALA HILO LIMEZUA HOJA
ZA KISHERIA NA KADHALIKA
KIMAADILI. INGAWA HOJA HIZO AWALI
ZIMEPINGWA VIKALI NA VIJANA HAO, KUNDI
HILO SASA LIMEANZA KUTAFAKARI SUALA
HILO.

PIA ZAPCOM NA WENZAKE BADO
WANAKUMBWA NA CHANGAMOTO, JE NI
CHANGAMOTO GANI? ENDELEA KUWA NASI
HADI MWISHO WA KIPINDI UPATE
KUFAHAMU NI CHANGAMOTO
ZINAZOWAANDAMA.

3. A-SFX: SOUNDS OF AN AFRICAN NIGHT. HEAVY BREATHING. DOOR HINGES SCREECH.

SCENE 1: KULA TU FOODS AT NIGHT

4. UNCLE KILU (**MUTTERING TO HIMSELF**)...Ama kwa hakika nimezeeka! Ilikuwaje nikaiacha hapa?.... uhhh ... na sasa nalazimika kurudi tena hapa mgahawani usiku huu wa giza...! ahaaaaah..... kweli nimeanza kuzeeka.....!

5. B-SFX: DOOR OPENS. SUSPICIOUS MURMURING IN THE BACKGROUND.

6. UNCLE KILU (**MUTTERING TO HIMSELF**) Wale wote wanafanya nini pale pembeni.....? Kwa nini wameizingira komputa moja... saa hizi..? Na usiku wa kiza namna hii.....? (**HE CREEPS FORWARD**)

- 7. C-SFX: A POWER SWITCH GOES ON**
- 8. UNCLE KILU** Mnafanya nini hapo usiku huu?
- 9. D-SFX: LOUD GASPS. SHOCK. QUICK FEET RUNNING AWAY.**
- 10. UNCLE KILU** (**SHOCKED**) Nini kinachowashangaza?
Mnafanya nini hapo? (**MOVES QUICKLY TOWARDS THEM**)
- 11. GEORGE** (**SOUNDING GUILTY AS SIN**) Hakuna
kitu,.... Hatufanyi kitu mjomba.
- 12. CHORUS** Hakuna kitu! hakuna kitu....! kweli
hatufanyi kitu.....!
- 13. UNCLE KILU** (**MORE SUSPICIOUS THAN EVER**) George,
unaficha nini?
- 14. GEORGE** Sifichi kitu Si kitu ... Ni Komputa tu....! Si
unajua komputa... ni hizi komputa zetu...!
- 15. UNCLE KILU** (**AUTHORITATIVELY SHOVES HIM OFF**)
Hebu nionyeshe. nataka kuona hicho
mnachodai siiii kitu!. (**SILENCE... DEEP BREATH**)
- 16. CHORUS** (**GASPS, THEN SILENCE**)

17. UNCLE KILU **(HORRIFIED)** Hata hamuoni aibu...?

mnaafanya nini hapo? Kutazama picha za
uchi wa watu zilizojaa uchafu... ooh Mungu,
utusamehe dhambi zetu...! hebu ...nione
uchafu huo kwenye skrini ... ! Toeni
haraka... sitaki kuuona uchafu huu tena
machoni mwangu.. uondoeni kabla... kabla
uchi wa picha hizi ...kunipofusha!...
(REMORSELY) ...Mungu nisamehe kwa
kuona uchi wa vijana wa rika la watoto
wangu...! Mnafanya nini sasa?

18. VOICE **(GIGGLE)**

19. UNCLE KILU **(LIVID MAD)** Si jambo la kufurahisha?

George, umeniudhi sana!. Hivi sivyo
nilivyokulea? Kutazama uchafu huu... !watu
wakiwa uchi....! Kwa mila na desturi yetu, ni
miko kutazama picha hizi za kuchukiza mno.
Mmekuwa mkifanya hivi kwa muda gani....?
Tokeni nje harakanyote.. nyote tokeni
nje.... nje.... nje nyote....!

20. GEORGE Mjomba, lakini bado naendelea na zamu
yangu ya usiku ... bado tunaaaa.....

21. E-SFX: POWER CABLES AND SOCKETS BEING ROUGHLY UNPLUGGED. CHAIR CRASHES.

22. UNCLE KILU Toka nje..! zamu yako umeishia hapa !.sitaki tena kuona upuzi huu katika mkahawa wangu!. Tokeni nje nyote..... haraka.... Na kisha mutoe hizi komputa zenu hapa..... zitoeni nje.... Nje... nyote nje haraka....!

23. GEORGE Lakini mjomba.

24. UNCLE KILU Usiniite mjomba tena. Sitaki tena kushirikishwa na... na upuuzi huu katika mkahawa wangu....! (**DISGUST**). Kuanzia leo naufunga!

25. ANNOUNCER Labda pengine mjomba Kilu ni mtu aliyepitwa na wakati, lakini kuna mambo ambayo hawezi kukabiliana nayo. Picha za watu walio uchi zimemuudhi sana na kinyume kabisa na imani na tamaduni yake. Ameghadhabishwa mno na mchezo unaoendelea katika mkahawa wake. Na zaidi ana wasiwasi kwamba teknolojia ya sumu itachafua zaidi akili za vijana hawa.

MUSIC: BRIDGE MUSIC

26. SCENE TWO: PAVEMENT OUTSIDE KULA TU FOODS

**27. F-SFX: OCCASIONAL CAR PASSES BY. PATHWAY
FOOTSTEPS. SOUNDS OF SOMEONE SHIVERING FROM
COLD.**

- 28. ZAPCOM** (**SHOCKED**) George, nini kinachoendelea hapa? Mnafanya nini? Kwani mumehamisha huduma kutoka ndani ya mkahawa wa Kula Tu Foods hadi langoni! Hizi komputa zinafanya nini hapa nje ? Kwani kumetokea ... aaa ... moto...? Kwa nini hamkuniita...?
- 29. GEORGE** (**VERY MISERABLE**). Ndio ... kisha moto mkubwa....!
- 30. ZAPCOM** Kwa nini hamkuniita. Nini kimechomeka?
- 31. GEORGE** (**MISERABLE**) Kwanza vinena vyetu halafu kichwa cha mjomba Kilu!
- 32. ZAPCOM** (**FRUSTRATED**) George, kwani unaanza wazimu? Unazungumzia kuhusu nini?
- 33. G-SFX: DOOR OPENS.**
- 34. UNCLE KILU** Wewe!... wewe ... Njoo hapa ndani upesi!
- 35. ZAPCOM** (**WHISPERING TO GEORGE**) George, umefanya nini ?

- 36. GEORGE** Si mimi !
- 37. ZAPCOM** (**FRUSTRATED**) Ni nani!, mumeanza mbinu za kuniibia!. Umefanya nini?
- 38. GEORGE** Alikuwa akitazama...!
- 39. UNCLE KILU** Kama hungefika haraka, ungepoteza kila kitu. Hengekuwa na cha kutegemea siku za usoni.
- MUSIC: BRIDGE MUSIC**
- 40. ANNOUNCER** Mjomba Kilu ni mtu mwenye kulinda hadhi na heshima, lakini zaidi biashara yake, je atafaulu? Sasa anahitaji mtaalam kumshauri kuhusu suala hili. Tayari amewaita wateja anaowategemea, na pia Meneja wa mawasiliano. Ingawa sasa ametimu umri wa miaka 40 na zaidi, mtaalam wa masuala ya teknolojia mpya ya mawasiliano, si mtu wa maneno mengi .
- 41. UNCLE KILU** Bwana meneja, hebu waeleze hawa vijana, kwani naamini pia wewe unatumia huduma hizi za Intaneti ofisini mwako, lakini sidhani unafanya mambo haya haya. ...?
- 42. MANAGER** Usiwakasirikie mzee. Bado ni vijana, na hukosea.

- 43. UNCLE KILU** Lakini sisi ni washirika wa kibashara, na mambo haya yataathiri sana biashara yangu..... mbali na hayo ni watoto wangu pia.... Kwani hivi ndivyo watoto wanavyolelewa siku hizi?
- 44. Manager** Pia mimi nina watoto wa kike na wa kiume. Enzi ya sasa ni nyine, siku hizi maisha yamebadilika sana mzee! Watoto wa siku hizi wanasoma na kuelewa mambo mengi haraka sana. Kwa hivyo usiwakasirikie... hebu subiri kidogo...labda...kimsingi, jukumu letu mimi na wewe ni kuwapa ushauri na muongozo bora.
- 45. ZAPCOM** Samahani sana Mzee ...tafadhalii usitufukuze hapa!
- 46. UNCLE KILU** Mimi nimemfukuza hapa... nimemwambia muende. hamkusikia?
- 47. MANAGER** (**PLEADING**) Tafadhali Mzee hawa vijana wamefanya juhudii kubwa sana. Kwa hakika nimefurahishwa na kazi yao. Wana uwezo wa kufanya mambo makubwa zaidi. Mzee kila jambo geni lina changamoto zake. Vijana wa enzi ya sasa wanakumbwa na changamoto nydingi kuliko wakati wetu.

- 48. UNCLE KILU** Una maana gani kusema wanakumbwa na changamoto? Unakumbuka enzi zetu tulilazimika kutembea mwendo mrefu hadi mtoni kuchota maji.....heehh...? Siku hizi kuna changamoto gani? (**EMPHATIC**) Kufungua mfereji tu na maji yanatoka. Enzi zetu tuliandika barua kwa mkono na kurudia kila mara unapokosea. Siku hizi ni kupiga chapa tu. Sisi tulikuwa tukitembea maili nyingi sana kupeleka ujumbe...! lakini siku hizi ni kubonyeza tu komputa na ujumbe huo unawafikia zaidi ya watu elfu moja..... Huo si uvivu ni nini? Hawa vijana wameharibika!
- 49. MANAGER** Lakini ni watoto wetu! Wanalelewa katika mazingira tofauti sana ya yale tuliyokulia. Jukumu letu sasa ni kuwafunza na kuwapa muongozo, sio kuwapuuza. Hata ukimuona ameketi kando kando ya barabara kwenye baridi kali, bado George ni mtoto wako!
- 50. ZAPCOM** (**EXCITED**) Mwambie Bw meneja!mwambie!
- 51. MANAGER** (**IMPATIENT**) Funga mdomo wako wewe kijana. Hamuwezi kutazama picha zisizofaa eti kwa sababu zinapatikana bure mtandaoni!

- 52. ZAPCOM** (**INTERRUPTS**) Lakini si makosa yetu....!..
Zinapatikana kila mahali.... kwa kila
anayetaka kuzitazama picha hizo...!
- 53. MANAGER** (**VERY STERN**) Sasa kwa kuwa zinapatikana
kwa urahisi, sio sababu ya nyinyi kupoteza
utu wenu?
- 54. UNCLE KILU** (**CONTROLLED CALMNESS**) Zapu...Nina
wasiwasi sana. Jukumu lako kubwa ni
kuwapa muongozo bora hawa wenzio. Wewe
ndiye kiongozi wao!
- 55. ZAPCOM** Kwa nini? Sina haja ya kupewa majukumu
mimi!
- 56. UNCLE KILU** Tayari yamemwagika...!.Tufanyeje kuhusu
suala hili sasa ...! Bado siamini macho yangu
kwamba uchafu huu unafanyika hapa katika
mkahawa wangu?
- 57. ZAPCOM** (**RESIGNED**) Sawa, nitazungumza nao. Sasa
mzee naweza kurudisha komputa zangu?
- 58. UNCLE KILU** (**FIRM**) Hapana si haraka hivyo! Utazirudisha
kwa sharti moja tu...! hakuna
tena...uchafu..... Uchafu huo..... ..! Na pia
umilikaji wangu wa hisa katika biashara hii
utaongezeka kwa asilimia kumi.

- 59. ZAPCOM** **(SCREAMING)** Haiwezakani!
- 60. UNCLE KILU** **(IGNORING THE OUTBURST)** ...Mbali na
hayo pia mtagharamia bili ya stima!
- 61. ZAPCOM** **(PLEADING)** Bw Meneja , hebu zungumza
naye, tafadhali.
- 62. MANAGER** Mimi , ha ha...Simo katika suala hilo. Kila
mmoja abebe mzigo wake Zapcom.
- 63. H-SFX: FOOTSTEPS LEAVING.**
- 64. UNCLE KILU** Na saa nzima ya kuambua viazi kwa angalau
wanachama watatu wa timu yenu..kila
siku...kwa wiki tatu..
- 65. ZAPCOM** Haiwezekani...!
- 66. UNCLE KILU** **(MOCKING)** Lakini kwa vile mumenifunza
mambo mengi sananitapunguza muda huo
kutoka wiki 3 hadi moja... kuambua viazi tu!
- 67. MUSIC: BRIDGE MUSIC**
- 68. SCENE THREE: KULA TU FOODS; INTERNET CAFE**
- 69. I-SFX: MULTIPLE RAPID TYPING AND MURMURING**

- 70. GEORGE** (**LOUD WHISPER**) Sasa biashara imeanza kuimarika tena.
- 71. ZAPCOM** (**TROUBLED**) Ndio... lakini tutajuaje kama bado wanaendelea kutazama hizo picha chafu.
- 72. GEORGE** Tutawaonya wakomeshe tabia hiyo.
- 73. ZAPCOM** Vipi...Sitaambua viazi tena ! (**PAUSE**).
Tunaweza kuwashauri kufungua....
- 74. GEORGE** (**PANIC IN VOICE, INTERRUPTING**) Eti nini?
wewe unawazimu ?
- 75. ZAPCOM** (**INTERRUPTS**) ... Kutazama tovuti zenyé habari ya kuelimisha ...
- 76. GEORGE** Endelea nakusikiliza....!
- 77. J-SFX: SQUEEK OF CHAIR AS ZAPCOM STANDS ON ONE**
- 78. ZAPCOM** (**VERY FORMAL**) Habari zenu...? Samahani tulifunga kwa siku chache tu... lakini ni kwa sababu, baadhi yetu walifungua tovuti ambazo ni chafu.
- 79. (GIGGLING AND MUMURING)**

- 80. ZAPCOM** **(CONTINUES WITH PASSION).** Kwa hivyo kuanzia leo na kwa muda wa juma moja lijalo, tutakuwa tukiwapa muda wa dakika 10 tu kufungua tovuti mbalimbali bila malipo
- 81. GEORGE** **(LOUD WHISPER IN PANIC)** Kwani una wazimu?
- 82. ZAPCOM** Dakika 10, sisi zote hapa, kufungua tovuti za burudani na elimu.
- 83. ALL** **GROANS**
- 84. ZAPCOM** Lakini hamtagharamia muda huo? Ni bure. Hebu tuanze.... Andika www.dw-world.de/lbe .
- 85. K-SFX: RAPID TAPPING OF KEYBOARD AND MURMURING**
- 86. ZAPCOM** **(AUTHORITAVELY)** Haiwezekani,kwa muda huo kufungua, kusoma na kusikiza vipindi vya redio vya “Learning By Ear” . Hebu fikiria jambo linaloweza kuwasaidia. Bado nina kazi ya kufanya!.
- 87. UNCLE KILU** **(SUPRISING THEM-CLEAR THROAT)....**
Kundi hili la vijana linakutegemea wewe kwa ushauri na muongozo. Chukua (**CLATTER**)... hii hapa supu ya mbuzi!.

88. ANNOUNCER Ama kwa hakika , huduma za mtandao wa Intaneti ni za manufaa makubwa kwa habari za kuelimisha na burudani, lakini, pia kuna habari na picha nyingine zinazopatikana humo ambazo ni za aibu. Ungana nasi wakati mwengine kwa kipindi kijacho ili ufahamu mengi yatakayojiri. Pia unaweza kutembelea mtandao wetu wa www.dw-world.de/lbe Hadi wakati huo kwaheri kwa sasa.